

Regeringskansliet, Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se; s.fs@regeringskansliet.se

Kopia: Miljödepartementet

Remissvar

Datum: 2021-08-19
Er referens: S2021/03085
Diarienum: SSM2021-3019
Dokumentnr: SSM2021-3019-2
Handläggare: Jan Johansson
Telefon: 08-799 4276

Delbetänkande En stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:19)

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) stödjer utredningens förslag i stort samt mer specifikt förslaget att det i lagen (2009:366) om handel med läkemedel införs en bestämmelse som möjliggör vidareutdelning av jodtabletter till anställda vid eller de som vid en radiologisk nödsituation uppehåller sig i en kärnteknisk anläggning.

SSM stödjer också utredningens förslag att Socialstyrelsen bör hålla samman uppdraget att upphandla och lagerhålla jodtabletter, att länsstyrelserna bör fortsatt ansvara för program för räddningstjänsten, planera för extrautdelning och tillhandahålla korrekta adressuppgifter för förhandsutdelningen samt att ansvaret för den informationsfolder som ska distribueras med jodtabletterna bör ligga på länsstyrelserna i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), SSM och Socialstyrelsen.

SSM vill dock betona följande avseende jodtabletter:

- Extrautdelning inom planeringszonerna kan behöva ske inom något dygn från en inledande händelse på kärnkraftverket oavsett veckodag och tid på dygnet. Den föreslagna lösningen bör därför säkerställa att detta blir möjligt.
- I kommande upphandlingar bör Socialstyrelsen inkludera jodtabletter till personal på kärnkraftverken på samma sätt som varit fallet när SSM har upphandlat jodtabletter. Jodtabletterna finansieras via avgifter från tillståndshavarna. Skälet till att SSM bedömer att denna ordning bör bevaras är att det sannolikt vore svårt för tillståndshavarna att upphandla jodtabletter på egen hand på grund av små volymer.
- Vidare vill SSM klargöra att SSM:s anslag för upphandling och lagerhållning av jodtabletter har varierat under åren beroende på varierat behov av antal tabletter och kostnader för att tillverka dem. Kostnaden för upphandling och lagerhållning av jodtabletter till nuvarande beredskapszoner och till de områden som tillförs efter att nya beredskapszoner kommer att träda i kraft den 1 juli 2022 beräknas till totalt 15 miljoner kronor uppdelat på fem år, dvs. 3 miljoner kronor per år under 2021 till 2025. Under 2021 har SSM tillförts 3 miljoner kronor.
- SSM noterar att utredningen inte har behandlat frågan om det finns skäl att tillhandahålla jodtabletter till barn och gravida utanför de nya beredskaps- och planeringszonerna som träder i kraft den 1 juli 2022. Denna fråga bör därför utredas vidare av exempelvis Socialstyrelsen.

Utöver detta har SSM följande detaljerade kommentarer:

Kommentarer Del 1

- 1. Författningsförslag**
SSM stödjer förslagen
- 2. Utredningens uppdrag och arbete**
SSM har inget att erinra.
- 3. Allmänt om krisberedskap och totalförsvaret inom hälso- och sjukvården**
SSM har inget att erinra.
- 4. Allmänt om försörjning av sjukvårdsprodukter**
SSM har inget att erinra.
- 5. Principer för en bättre försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården**
SSM har inget att erinra.
- 6. Beredskapslagring för hälso- och sjukvårdsändamål**
 - Sid 308, figur 1 och sid 320, figur 6.2. SSM bedömer att den ansvarsfördelning som redovisas för lagerhållning av jodtabletter regionalt och lokalt är fel. Det är länsstyrelserna och inte SSM som enligt gällande praxis ansvarar för regional lagerhållning. För lagerhållning i hemmet ansvarar enskilda.
- 7. Försörjning under normala förhållanden**
SSM har inget att erinra.
- 8. Allmänna utgångspunkter för ett förslag om lagerhållningsskyldighet av sjukvårdsprodukter**
 - Sid 417, slutet av andra stycket. Utredningen hänvisar till att det framgår av en rapport publicerad av SSM (SSM 2020:15) att jodtabletter kan behöva lagerhållas för radiologiska nödsituationer som sker på en okänd plats. SSM vill betona att myndigheten inte står bakom detta påstående och att SSM inte tar upp behov av jodtabletter i den refererade rapporten. SSM:s bedömning är att det inte finns behov av att lagerhålla jodtabletter för några av de händelser som redovisas i rapporten SSM 2020:15.
- 9. Lagerhållningsskyldighet**
SSM har inget att erinra.

Kommentarer Del 2

- 10. Tillverkningsberedskap**
SSM har inget att erinra.
- 11. Metoder för att få mer sjukvårdsprodukter i Sverige**
SSM har inget att erinra.

12. Effektivare användning av de sjukvårdsprodukter som finns i Sverige

SSM har inget att erinra.

13. Säkerställd distribution i kris och krig

SSM har inget att erinra.

14. Jodtabletter inom kärnenergiberedskapen

- Sid 975, sista stycket före avsnitt 14.1.3. De medel som länsstyrelserna erhåller från MSB ska finansiera den beredskap som länsstyrelserna ska upprätthålla inom kärnenergiberedskapen, inte bara hanteringen av jodtabletter som antyds i texten.
- Sid 990, andra stycket. Utredningen anger att ”*Vid snabbare förlopp kommer inomhusvistelse rekommenderas i dessa områden. En sådan rekommendation kommer paradoxalt nog att kombineras med en rekommendation att inta jodtabletter vilket enligt utredningen får anses vara svårt att genomföra om inte jodtabletterna är förhandsutdelade*”. SSM vill framhålla att detta inte stämmer. I SSM 2017:17, sid 45 anges det motsatta ”*Vid snabbare förlopp kommer troligen inomhusvistelse i dessa områden rekommenderas, vilket svåriligen kan kombineras med extrautdelning av jodtabletter*. Utanför beredskapszonerna innebär det att inomhusvistelse inte kan kombineras med intag av jodtabletter vid snabba förlopp. SSM:s bedömning är dock att det ska vara möjligt att genomföra en extrautdelning inom något dygn efter inledande händelse på kärnkraftverket. Detta möjliggör inomhusvistelse och intag av jodtabletter vid förlopp där utsläpp inte förväntas ske inom första dygnet. SSM:s ställningstagande angående förhands- eller extrautdelning i olika områden är en kompromiss där syftet är att utnyttja samhällets resurser på ett väl avvägt sätt. Intag av jodtabletter är prioriterat i beredskapszonerna, varför förhandsutdelning bör utgöra ett förstahandsalternativ inom dessa områden. Förhandsutdelning inom planeringszonerna är förknippat med stora kostnader samtidigt som det är mindre sannolikt att hela ytan som definieras av planeringsavståndet kommer beröras av ett utsläpp som motiverar intag av jodtabletter. Det innebär att förhandsutdelning inom planeringsavståndet skulle ge en förhållandevis liten nytta i förhållande till kostnaden.
- Sid 991, andra stycket. Det är inte när spridningsområdet går utanför aktuellt kärnkraftslän som det inte längre finns förhandsutdelade jodtabletter utan när spridningsområdet går utanför beredskapszonerna. Kring Ringhals kärnkraftverk sträcker sig yttre beredskapszonen från Hallands län in i Västra Götalands län.

15. Förslagets förenlighet med grundlag och EU-rätt m.m.

SSM har inget att erinra.

16. Konsekvenser av utredningens förslag

SSM har inget att erinra.

17. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser m.m.

SSM har inget att erinra.

I detta ärende har tillförordnade generaldirektören Johan Friberg beslutat. Myndighetsspecialisten Jan Johansson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Catarina Danestig Sjögren och chefsjuristen Pernilla Sandgren deltagit.

Detta beslut expedieras utan underskrift.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Johan Friberg

Jan Johansson